

El Museu Nacional: desplegament de la col·lecció, nous ingressos i transformació digital (2015-2016)

El Museu Nacional d'Art de Catalunya, tant pel seu caràcter de museu capçalera i de referència com per l'enorme volum i abast de les col·leccions, du a terme moltes tasques relacionades amb la seva missió més enllà de la programació estrictament expositiva. Per aquest motiu, ens proposem donar a conèixer aspectes de l'activitat del museu que considerem especialment rellevants, així com reforçar les polítiques de transparència i el caràcter de servei públic de la institució.

Es tracta de tres grans àmbits d'actuació principals: el desplegament de la **col·lecció** mitjançant préstecs i dipòsits a institucions que permeten impulsar projectes expositius i museogràfics al país i arreu del món, els nous **ingressos** al museu mitjançant les diverses fórmules existents i tot allò que fa referència a la **transformació digital**.

La suma de totes aquestes iniciatives, conjuntament amb les exposicions temporals i les intervencions que es fan a la col·lecció, permeten projectar una visió global més completa i complexa sobre el volum de treball que desenvolupa el museu i el seu rol en la societat actual.

Desplegament de la col·lecció

Nous ingressos

Mitjançant donacions, llegats, dipòsits i compres, un total de **314 pintures, dibuixos, gravats, fotografies i objectes** han ingressat al museu durant aquest període. Aquesta xifra inclou les **28 fotografies** adquirides a través del **Pla Nacional de Fotografia**, que han ingressat al museu en dipòsit.

Especialment rellevant és l'esforç del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya que ha executat la majoria de les compres a través de la Direcció General de Patrimoni i el Pla Nacional de Fotografia.

Entre els ingressos d'aquests anys destaquen alguns conjunts molt rellevants tant pel nombre com per la qualitat de les obres. A més del grup de natures mortes procedents d'una important col·lecció privada, i la donació Gallardo, dos conjunts ja exposats i coneguts pel públic, destaquen els dipòsits realitzats pel Partit Socialista Unificat de Catalunya i per la Joieria Roca, a més de nombrosos particulars que han fet donacions significatives d'obres o han establert llegats de molta rellevància, com ara els realitzats per Manuel Maria Bosch, Josep Cruanyes Tor o Ramon Tor Desheures i Maria Rosa Fernández Palau, entre d'altres. També són destacables les donacions realitzades pels mateixos artistes o les seves famílies. Gràcies aquestes aportacions les col·leccions del museu s'han enriquit amb obres de Fortuny, Delamare, Francesc Gimeno, Moisès Villèlia, Utrillo, Mir, Àngels Planells, Remedios Varo, Joan Ponç, o Albert Ràfols Casamada, entre d'altres. I amb fotografies de Pere Formiguera, Colita, Joan Fontcuberta o Joana Biarnés.

INGRESSOS D'OBRES (2015-16)

Col·lecció	Donació	Llegat/ herència	Comodat/ Dipòsit	Total
Gabinet Dibuixos i Gravats	21	9	113	143
Fotografia Patrimonial	1		95	96
Col·lecció Romànic			5	5
Col·lecció Gòtic	1		14	15
Col·lecció Renaixement i Barroc	1		21	22
Col·lecció Modern	14	6	13	33
TOTAL	38	15	261	314

Malgrat una lleu recuperació, la disponibilitat econòmica per fer adquisicions continua sent molt limitada en relació amb les necessitats i possibilitats del museu, de manera que, conjuntament amb l'Àrea de Desenvolupament i Mecenatge i els departaments de conservació, el museu està desenvolupant un programa per incentivar els dipòsits de llarga durada i les donacions com a vies alternatives per seguir incrementant els ingressos.

En aquest sentit hi ha tot una tasca a fer per demostrar la capacitat del museu per revalorar les obres d'art de manera pública i reforçar el seu interès cultural, alhora que generem l'interès dels col·leccionistes i propietaris per tenir les seves obres a la col·lecció, trobant així altres vies diferents a la compra.

D'aquesta manera, molt modestament, en el darrer any s'han produït diversos casos molt positius en aquest sentit, que el museu vol intentar donar a conèixer a manera d'exemple.

Gabinet Numismàtic

El Gabinet Numismàtic ha ingressat en aquests dos anys 1.663 peces, entre les quals destaquen algunes molt importants com l'abans esmentat *Pacífic de Pere IV, dit "El conestable de Portugal"*, una moneda comprada per la Generalitat i dipositada al museu. També cal esmentar el dipòsit d'un important fons de bitllets de la Guerra Civil procedents de les Franqueses del Vallès, la compra de 17 peces entre proves i esbossos de bitllets municipals i de la Generalitat emesos durant la Guerra Civil i la donació de 50 peces del fons del medallista Ramon Ferran.

És d'especial rellevància la tasca continuada de mecenatge realitzada per l'Antiga Fàbrica de Medalles Ausió.

Dipòsits i prèstecs

El desplegament de les col·leccions té com a objectiu la revaloració de les obres i els artistes que la conformen, principalment en tres vessants.

El primer tracta de garantir la màxima accessibilitat a les col·leccions. Un percentatge elevadíssim d'obres sense exposar obliga a les institucions a treballar intensament la transformació de les reserves per fer-les visitables, així com a digitalitzar tots els materials per fer-los accessibles en línia.

El Museu Nacional desenvolupa una política ambiciosa i de generositat que permet l'ús de la col·lecció als museus que millor la puguin revalorar mitjançant dipòsits de llarg termini als museus de la xarxa.

El tercer vessant és la inclusió d'artistes i obres del museu en projectes expositius rellevants nacionals, de l'Estat o internacionals.

Els últims dos anys, el Museu Nacional ha realitzat una sèrie de dipòsits en diferents museus de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, com ara el dipòsit més recent al Museu de Lleida, però també altres d'anteriors al Museu de la Garrotxa, al Museu d'Art de Girona, al Museu Maricel de Sitges, el Museu de Manresa, i també al Palau Güell de Barcelona o al Museu de Belles Arts de València. Sempre seguint la idea d'ajudar a enriquir el discurs propi de les col·leccions de les institucions receptores i compartir el patrimoni en benefici del seu ús públic.

Prèstecs a altres institucions

Durant el 2016 el museu ha prestat un total de **566 obres a 79 institucions de Catalunya, Espanya i internacionals.**

2015

TOTAL: 128 obres prestades

A Catalunya: 16 seus / 74 obres prestades

A la resta de l'Estat espanyol: 13 seus / 25 obres prestades

A l'estranger: 10 seus / 29 obres prestades

2016

TOTAL: 438 obres prestades

A Catalunya: 14 seus / 159 obres prestades

A la resta de l'Estat espanyol: 17 seus / 170 obres prestades

A l'estranger: 9 seus / 109

Selecció d'exposicions d'especial rellevància en les quals el museu ha participat

París

**Galleries nationales du Grand Palais
Velázquez**

Del 25 de març al 13 de juliol de 2015

París

**Centre national d'art et de culture
Georges Pompidou**

Magritte, la trahison des images

Setembre 2016 – gener 2017

Ferrara

Palazzo dei Diamanti

***La rosa di fuoco. La Barcellona di Picasso
a Gaudí***

Del 19 d'abril al 19 de juliol de 2015

Toulouse

Musée des Augustins

***Ceci n'est pas un portrait. Figures de
fantaisie: Murillo, Fragonard, Tiepolo***

Del 21 de novembre de 2015 al

6 de març de 2016

Nova York

Museum of Modern Art

***Joaquín Torres García: The arcadian
Modern***

Del 25 d'octubre de 2015 al 15 de febrer de
2016

Praga

**Castell de Praga, Imperial Stables
*Titian, Vanitas, the poet of the image
and the shade of beauty***

Del 23 de setembre de 2015 al

17 de gener de 2016

Wiesbaden

Museum Wiesbaden

Caravaggio's Heris-Baroque in Naples

Del 13 d'octubre de 2016 al

12 de febrer de 2017

San Sebastián

Museo San Telmo

Koldo Mitxelena Kulturunea

1516-2016 Tratados de Paz

Del 17 de juny al 2 d'octubre de 2016

Barcelona

La Virreina Centre de la Imatge

***Barcelona. La metròpoli en l'era de la
fotografia. 1860-2004***

Del 17 de març al 26 de juny de 2016

Madrid

Museo Nacional Centro de Arte

Reina Sofía

***Campo cerrado. El arte español de
la postguerra***

Del 26 d'abril al 3 d'octubre de 2016

Milà

Palazzo Reale

Symbolism. The flower of evil

Del 3 de febrer al 5 de juny de 2016

Restauració i Conservació Preventiva

Restauració i Conservació Preventiva

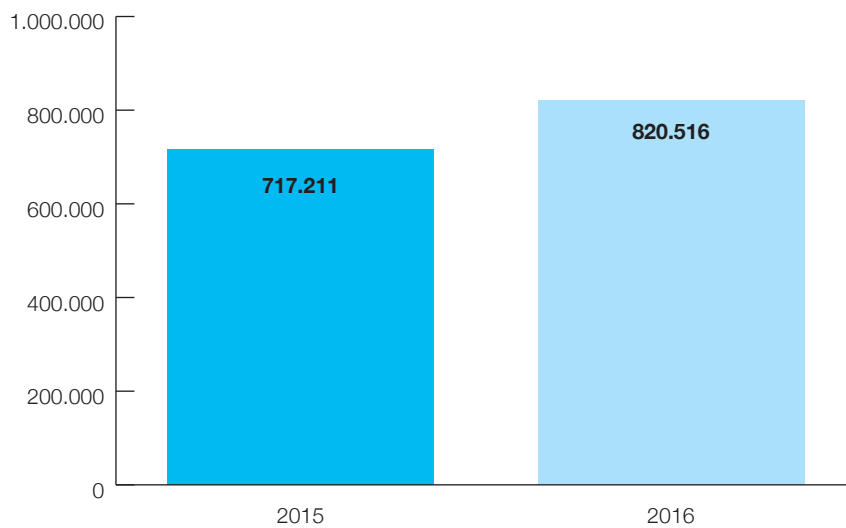
Actuacions de l'Àrea Restauració i Conservació Preventiva del Museu Nacional d'Art de Catalunya 2015-2016

Tipologia/Suport	2015	2016
Pintura sobre tela	224	204
Pintura sobre fusta	62	66
Pintura mural	16	27
Pintura sobre vidre	-	-
Escultura de pedra (Talla en gres, marbre, alabastre)	15	59
Escultura de fusta	21	12
Escultura de metall	28	8
Escultura en terracota	2	4
Escultura de guix	7	18
Relleu de fusta	3	1
Relleu de metall	2	1
Numismàtica	14	40
Obra sobre paper	241	343
Obra sobre cartró	7	23
Obra sobre pergamí	-	7
Fotografia	1070*	100**
Orfebreria/arts de l'objecte	41	14
Collage	4	2
Material bibliogràfic i documental	22	8
Teixit	-	2
Assemblatge	-	1
Estudis científics laboratori	59	70
Total	1.840	1.010

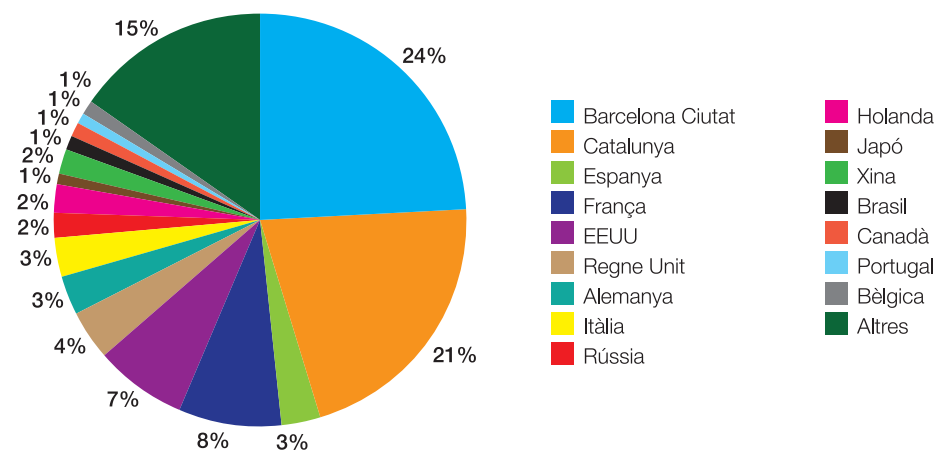
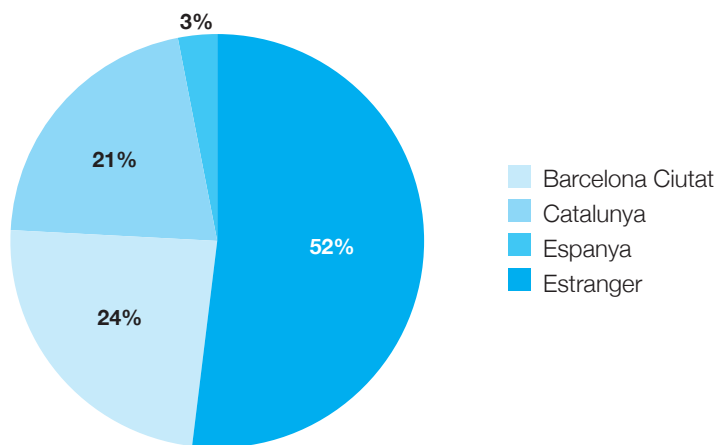
*2015: S'inclou la intervenció en 962 positius de vidre, autocroms i negatius estereoscòpics de Gaspar Homar

Visitants

Visitants-entrades

Dades d'ús web 2016

www.museunacional.cat

Pàgines visualitzades 2016: **3.508.775**

Visites: **693.436**

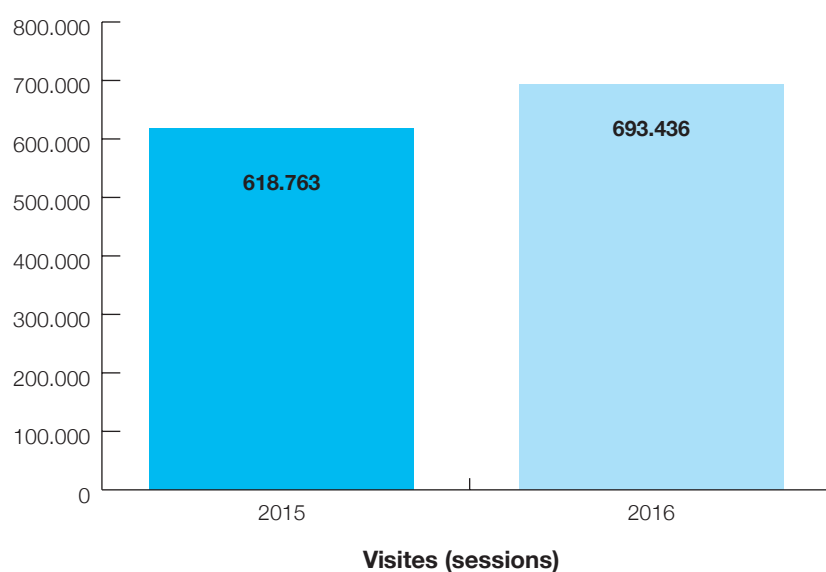
Mitjana de pàgines vistes per visita: **5,06**

Mitjana de temps que dura una visita: **3'6"**

Xarxes socials

Facebook: 73.216 (amics "m'agrada")

Twitter: 49.136 (seguidors)

Transformació digital

L'acció digital del museu s'orienta a connectar col·leccions i coneixement amb usuaris. Aquesta és la idea central cap a la qual s'orienten les iniciatives digitals del museu.

La gran transformació en què estem immersos els museus és la transició d'estar centrats en l'objecte a centrar-nos en l'usuari. En aquesta nova relació amb els públics es va imposant la idea de viure el museu com una experiència, que pot prendre moltes formes. La clau és fer rellevant l'experiència, connectar els objectes amb els interessos, els records, les emocions del visitant. Connectar el passat amb el present. I en això la tecnologia digital és una gran aliada. Aconseguir una bona experiència d'usuari i, en conseqüència, el seu *engagement* guia els desenvolupaments que fem de les plataformes digitals, els continguts i les funcionalitats.

Projectes internacionals

- **Europeana:** el Museu Nacional ja era present en aquest repositori patrimonial europeu a través de dos projectes: *Partage Plus* (d'*art nouveau*) i *Europeana Photography*. Al 2016 i 2017, a més, participem per invitació, en dues plataformes:

- *Advisory Board* de l'*Art History Collections*
- el museu forma part del grup d'experts per definir l'*Europeana Content Strategy 2016-2020* que es publicarà la primavera de 2017

- **Museums and the Web** (EUA)

El museu forma part, des de 2012, del jurat dels premis de reconeixement internacional *Best of the Web* i també del Comitè Internacional de Programa d'aquest congrés anual de referència en museus i societat digital.

App participativa Unique Visitors

El Museu Nacional, juntament amb l'*start-up Unique Visitors*, ha creat una app i un web que, a més d'oferir els itineraris "oficials" del museu, convida els usuaris a crear i compartir els seus propis itineraris. Fins a la data, hi ha més d'un centenar de rutes creades pels visitants.

Tecnologia *Beacons* a les sales d'art modern

El museu ofereix un recorregut interpretatiu de la nova presentació de la col·lecció d'art modern via una *app* i sensors *beacons*. S'ofereix en català, castellà i anglès i, en aquesta fase pilot, només per a Android.

El museu a Visitmuseum, la nova *app* dels museus de Catalunya

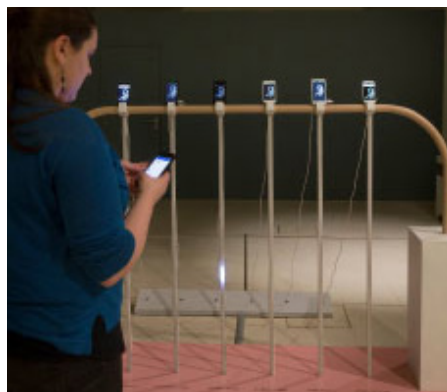
Visitmuseum és la primera *app* que reuneix informació dels museus de Catalunya, en quatre idiomes: català, castellà, anglès i francès. Actualment recull 229 equipaments museístics. La iniciativa ha estat promoguda pel Departament de Cultura i el Departament d'Empresa i Coneixement.

Col·laboració amb la Mobile World Capital

Arran del conveni signat, hem col·laborat en diversos projectes de promoció de la tecnologia mòbil:

- projecte pilot de *Big Data* “el turista connectat” per connectar els comportaments dels visitants a la Barcelona, on hem participat set equipaments de la ciutat.
- *Mobile Week*: el museu ha acollit una instal·lació interactiva de l'artista Gaston Lisák.

Participació a d'altres projectes internacionals

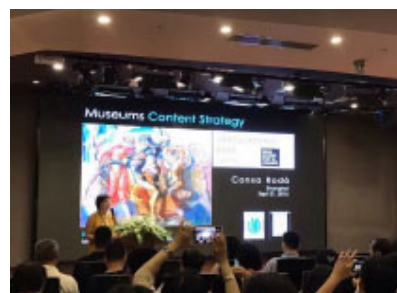
- Participació com a assessors al projecte de recerca del Politecnico de la **Universitat de Torí** *Digital Transformations in Cultural Heritage*, novembre 2016 – febrer 2017

- Convidats a compartir experiències digitals a la Xina i a Argentina

El museu ha fet una petita gira convidat per la Chinese Museums Association per les ciutats xineses de Chengdu, Shanghai i Wuhan per presentar els nostres projectes digitals.

A l'Argentina hem impartit un seminari i uns tallers sobre comunicació digital a professionals de museus de Buenos Aires i de Salta, organitzats per la Fundació TyPA i pel Ministerio de Cultura de la Nació.

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa

Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

  @MuseuNac_Cat